

برنامه عملیاتی صندوق ملی محیط زیست در سال

۱۴۰۱

اسفند ۱۴۰۰

به نام خدا

مقدمه

در حال حاضر مسائل محیط‌زیستی یکی از مهم‌ترین مسائل مطرح در سطح جهانی مطرح شده و در چند سال اخیر کنفرانس‌ها و نشست‌های بین‌المللی مهم و متعددی در جهان برگزار شده و به دنبال آن نیز معاهدات و کنوانسیون‌های محیط‌زیستی متعددی برای حفاظت از محیط‌زیست جهانی به تصویب رسیده است.

تدوین و تصویب قوانین و مقررات محیط‌زیست، ابزار اصلی نظارت و مدیریت توسعه پایدار قلمداد می‌شود. این قوانین خط‌مشی‌ها و اقدامات حفاظتی محیط‌زیست و همچنین ضابطه‌مند کردن و استفاده عقلایی و پایدار را از منابع طبیعی و محیط‌زیستی فراهم می‌کنند.

با وجود اینکه تحولات مثبتی در زمینه حفاظت از محیط‌زیست در جهان و در سطح کشورها در زمینه تدوین انواع قوانین و مقررات بازدارنده برای حفاظت از محیط‌زیست منعقد شده است، متأسفانه همچنان روندهای تخریب و آلودگی محیط‌زیست در اکثر نقاط جهان رو به افزایش است، زیرا اجرای بسیاری از قوانین و مقررات به دلیل کمبود نیروی انسانی و تجهیزات با دشواری‌های فراوانی همراه است و بسیاری از قوانین و مقررات ضمانت‌اجرایی ندارند. در ذیل به نقاط ضعف و قوت قوانین و مقررات کشور اشاره شده است.

در خلال چند دهه گذشته به‌ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، جمهوری اسلامی ایران به پیشرفت‌های قابل‌توجهی در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی دست پیدا کرده است، لیکن این پیشرفت بیشتر با فشار بر منابع زیست‌محیطی و بهره‌برداری بیش از ظرفیت تحمل محیط‌زیست همراه بوده است که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به آلودگی هوا، افت کمی و کیفی منابع آب، فرسایش خاک، تخریب جنگل‌ها و مراتع، خشکیدگی تالاب‌ها، بیابان‌زایی و افزایش کانون‌های تولید ریزگردها، تخریب و آلودگی زیستگاه‌های ساحلی و دریایی، سوء مدیریت پسماندها و فاضلاب‌ها و تخریب تنوع زیستی اشاره کرد که کشور را با مسائل عدیده‌ای مواجه کرده و موانع اساسی را فراروی توسعه پایدار کشور قرار داده است.

از سوی دیگر بروز خشک‌سالی‌های ممتد و طولانی به همراه تغییرات اقلیمی به موازات شکل‌گیری برخی از معضلات زیست‌محیطی فرامرزی مانند پدیده ریزگردها و آلودگی مناطق ساحلی و دریایی باعث تشدید معضلات و مخاطرات محیط‌زیستی شده و کشور را بیش‌ازپیش در مقابل این بحران‌ها آسیب‌پذیر کرده است. لذا برای غلبه بر این بحران‌ها و تحقق اهداف پایداری محیط‌زیست کشور باید تعامل و سازگاری بیشتری بین فعالیت‌های انسانی با ظرفیت محیط‌زیست در کشور برقرار گردد که خوشبختانه این موضوع در کانون توجه نظام جمهوری اسلامی قرار گرفته است و بازتاب آن را می‌توان در سیاست‌های ابلاغی محیط‌زیست مقام معظم رهبری مشاهده کرد.

با عنایت به موارد مطروحه، مشاهده می‌گردد، مجموعه‌ای از عوامل انسانی و تغییرات اقلیمی کشور با مجموعه‌ای از چالش‌ها و مشکلات در حوزه‌های مختلف، به‌ویژه در زمینه محیط‌زیست مواجه است، که گذار از این چالش‌ها مستلزم اتخاذ تدابیر و سیاست‌گذاری‌های مناسب است تا بتوان کشور را در مدار توسعه پایدار

قرار داد. بنابراین، در صورت برخورد جسورانه و توأم با دوراندیشی با موضوع حفاظت از محیط‌زیست و توجه لازم به توسعه پایدار در برنامه‌های توسعه و با عنایت به ظرفیت‌های اقتصادی، اجتماعی و انسانی در کشور، می‌توان به سلامت از این چالش‌ها و موانع اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی عبور کرد. تحقق این مهم، مستلزم نگاه نوین به موضوع توسعه به‌طور عام، و توسعه پایدار و حفاظت از محیط‌زیست به‌طور خاص در برنامه‌های توسعه کشور است که در صورت اتخاذ تدابیر مناسب برای عملیاتی کردن موضوع پایداری محیط در برنامه‌ها، می‌توان به توسعه موزون و پایدار در کشور دست‌یافت. پر واضح است برنامه‌ها و سیاست‌های حفاظت از محیط‌زیست زمانی می‌توانند بر مشکلات محیط‌زیستی کشور فائق شوند و از بروز معضلات و مخاطرات محیط‌زیستی در آینده پیشگیری نمایند و به‌عنوان بستر توسعه، کارکرد مطلوبی داشته باشند که در کلیه سطوح برنامه‌ریزی، و از بدو شروع آن فعالانه در فرآیند برنامه‌ریزی توسعه قرار گرفته و در تعامل تنگاتنگ با سایر بخش‌ها تصویب و اجرا شوند.

بر این اساس تجهیز و توانمندسازی دستگاه هماهنگ‌کننده بخش محیط‌زیست (سازمان حفاظت محیط‌زیست)، تقویت کمیت و کیفیت نیروی انسانی، بازنگری در الگوهای تولید و مصرف منابع، نهادینه کردن حفاظت محیط‌زیست و ارتقای مشارکت‌های مردمی برای حفاظت از محیط‌زیست، ارتقای آگاهی‌های محیط‌زیستی اقشار مختلف جامعه، حساس کردن مسئولین و سیاست‌گذاران نسبت به اهمیت محیط‌زیست، رعایت ملاحظات محیط‌زیست در سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه، درونی کردن هزینه‌های تخریب و آلودگی محیط‌زیست و ادغام آن‌ها در حساب‌های ملی، افزایش شناخت از فرآیندهای محیط‌زیست و زیست‌بوم‌های کشور، تعامل بیشتر دستگاه‌های اجرایی برای حل مسائل و مشکلات محیط‌زیستی کشور، استقرار نظام پایش محیط‌زیستی، تدوین دستورالعمل‌ها و استانداردهای حفاظت و بهره‌برداری از منابع طبیعی و محیط‌زیست کشور و... از جمله سیاست‌ها و راهکارهایی هستند که در برنامه‌های توسعه به اجرا در خواهند آمد. در همین راستا صندوق ملی محیط‌زیست متناسب با وضعیت موجود و به‌عنوان یک موسسه عمومی غیردولتی که در راستای وظایف و اهداف سازمان حفاظت محیط‌زیست برنامه‌ها، سیاست‌ها و اقدامات خود را ساماندهی می‌نماید نسبت به تهیه و تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت اقدام نموده و امید است مراتب در برنامه هفتم توسعه به نحو مطلوب مدنظر قرار گیرد که در ذیل به‌طور خلاصه بدان اشاره شده است.

صندوق ملی محیط‌زیست برای فعالیت‌های سال ۱۴۰۱، پروژه‌هایی را در اولویت خواهد داد که دارای ویژگی‌های زیر هستند:

- پروژه‌هایی که دارای توجیه محیط‌زیستی، اقتصادی و مالی باشند.
- کمک به ساماندهی بخش قابل‌ملاحظه‌ای از پسماندها، پسماندهای صنعتی، که سالیانی وارد محیط شده است و خسارات زیادی به منابع و فرایندهای اکولوژیکی زده است.
- گسترش بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر در جهت کاهش آلودگی‌های محیط‌زیستی.
- برقراری ارتباط سازنده با مراکز و صندوق‌های محیط‌زیستی بین‌المللی

۱. ایجاد و توسعه بازارهای محیط زیستی

یکی از سیاست‌های رایج در دهه‌های اخیر ترکیب اقتصاد و محیط‌زیست است. بدین معنا که می‌توان منافع اقتصادی را هم‌زمان با حفاظت محیط‌زیست کسب کرد. این مهم در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه تحقق یافته است. بر این اساس، صندوق ملی محیط‌زیست ایجاد و توسعه بازارهای محیط زیستی را برای سال ۱۴۰۱ در نظر گرفته است که به شرح زیر است.

۱.۱. بازار پسماند صنعتی

با اهمیت یافتن محیط‌زیست، از یک‌سو، و ضرورت افزایش بهره‌وری، از سوی دیگر، شیوه تولید خطی تغییر یافته است و برای پسماند ارزش اقتصادی قائل شده‌اند. یکی از شیوه‌های بهره‌مندی از پسماندهای صنعتی مبادله آن میان واحدهای صنعتی است. البته این موضوع چند سالی است که به نحو محدود در کشور انجام می‌شود. برای گسترش و ساماندهی به چنین مبادلاتی، صندوق ملی محیط‌زیست در نشست‌های انجام‌شده با سازمان بورس کالا، تفاهم اولیه را به منظور تأسیس رسمی بازار پسماندهای صنعتی به‌عنوان بخشی از بورس کالا کسب نموده است تا مبادله کنندگان پسماند از امتیازات مبادله کالا در بورس بهره‌مند شوند (پیوست ۱). به این ترتیب، صندوق با استفاده از سامانه جامع پسماند که با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه شده است علاوه بر تسهیل روابط میان طرفین مبادله، اطلاعات مختلف تخصصی، محیط زیستی و جغرافیایی را فراهم می‌آورد.

این بازار هم چون بازارهای دیگر کالاها در بورس می‌تواند جریان‌های مبادله پسماندهای صنعتی را در سه حالت تسهیل نماید: (۱) بازار حراج فیزیکی؛ (۲) بازار آتی و (۳) بازار گواهی سپرده.

(۱) بازار حراج فیزیکی (بورس کالا): در این حالت همان روابط حاکم بر بورس کالا برقرار می‌شود. طرف عرضه و طرف تقاضا در این بورس به خرید و فروش محموله موردنظر می‌پردازند. سامانه جامع پسماند، به‌عنوان بخش جداگانه سامانه بورس، تسهیل‌کننده این رابطه خواهد بود. اطلاعاتی که سامانه از طرفین دریافت می‌کند جریان‌های مختلف استفاده‌های مجدد از پسماندها را بازتاب می‌دهد. این جنبه، اطلاعات با ارزشی را درباره جریان چرخشی پسماند نشان خواهد داد.

دو منبع مالی در این میان مطرح است، هزینه مجوزی که سازمان برای انتقال پسماندها صادر می‌کند و هزینه تسهیل معاملات در بورس پسماند. درباره هزینه معاملات در بورس از جدول زیر برای کالاهای غیر کشاورزی می‌توان استفاده کرد. البته اعداد داخل جدول می‌تواند به تناسب کالا تغییر یابد.

کارمزد کلیه کالاها به غیر از کالاهای گروه کشاورزی (مبالغ به ریال)

سقف مبلغ (سهم دو سر)	ضریب کل (سهم دو سر)	سقف مبلغ (سهم فروشنده)	ضریب (سهم فروشنده)	سقف مبلغ (سهم خریدار)	ضریب (سهم خریدار)	
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۰۴۸	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۰۴۸	۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۰۳۲	کارمزد سازمان بورس
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۱	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۰۵	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۰۵	کارمزد شرکت بورس کالا
۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۳۶	۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۱۸	۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۱۸	کارمزد کارگزار
۱۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۵۴	۵۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۲۷۸	۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۰۲۶۲	جمع

منبع: سایت سازمان بورس

(۲) بازار فروش آتی پسماند

در حالت اول، خرید و فروش پسماند بر اساس محموله‌هایی صورت می‌گیرد که فروشنده در بورس ارائه می‌دهد. در بازار پیش‌فروش، فروشنده محصول پسماند خود را با میزان تقریبی برای دوره معینی، بطور مثال یک سال، عرضه می‌کند. قرارداد تیپ توسط صندوق تهیه می‌شود و در سامانه ثبت می‌گردد. با توجه به محدودیت مکان، به احتمال زیاد پسماند مورد نظر بصورت محموله‌هایی در دوره قرارداد ارسال خواهد شد. نکته مهمی که از نظر درآمدی برای صندوق مهم است ثابت بودن یا نوسان داشتن قیمت پسماند مورد معامله است. منظور از نوسان قیمت پسماند، افزایش یا کاهش ارزش است. با توجه به اینکه در این بازار نیز نسبتی از ارزش قرارداد به حساب صندوق واریز می‌شود باید مشخص شود که سهم صندوق ثابت می‌ماند یا تابع نوسان ارزش پسماند خواهد بود. در این حالت سهم صندوق می‌تواند ۲ در هزار باشد.

البته این حالت تفاوت ماهیتی با بازار پسماند در حالت اول ندارد و هر دو حالت می‌تواند با هم اجرا شود.

۳) سپرده کالایی پسماند

در این حالت، نقش صندوق ملی محیط‌زیست افزایش می‌یابد و می‌تواند سرمایه‌گذاری کند. تولیدکنندگان پسماند محموله‌های خود را در انبارهایی می‌سپارند و گواهی سپرده اخذ می‌کنند. صندوق می‌تواند انبارهای بزرگی بتدریج در سراسر کشور ایجاد کند. برای نمونه، انبار ممکن است ابتدا در تهران احداث شود یا از انبارهای موجود استفاده شود. عرضه‌کنندگان پسماندها، محموله‌های پسماند خود را در آنجا انبار می‌کنند و گواهی سپرده اخذ می‌کنند. اطلاعات گواهی سپرده‌ها در سامانه جامع پسماند گذارده می‌شود. کسانی که اقدام به خرید گواهی سپرده می‌کنند ممکن است بهره‌بردار نباشند لذا ممکن است گواهی سپرده چندین دست بچرخد تا به بهره‌بردار برسد. در هر مبادله گواهی سپرده، نسبتی از ارزش پسماند به صندوق تعلق می‌گیرد. این نوع سپرده کالایی در مورد کالاهایی هم چون طلا، نقره، زعفران... در جریان است.

این نوع بازار می‌تواند به صورت بازار مکمل عمل نماید. در این حالت با توجه به امکان دست‌به‌دست شدن گواهی سپرده‌ها، درآمد صندوق بیشتر خواهد شد. همان‌طور که مطرح شد صندوق با احداث انبار می‌تواند سرمایه‌گذار نیز شود و از محل انبارداری درآمد کسب کند.

۴. موارد مصرف درآمد توسط صندوق:

- ارتقای سامانه جامع پسماند
- ارائه تسهیلات به واحدهایی که دارای برنامه اجرایی به‌منظور کاهش آلاینده در فرایند تولید هستند
- سرمایه‌گذاری در تولید فناوری‌های کاهنده آلاینده‌های صنعتی
- ارائه تسهیلات برای توسعه ناوگان حمل‌ونقل پسماندهای خطرناک (با هماهنگی وزارت راه و شهرسازی)

۵. اقدامات الزامی

- عقد قرارداد با سازمان بورس و اوراق بهادار در مورد ایجاد بازار پسماندها با اولویت پسماند صنعتی
- نظارت بر بازار پسماند بر عهده سازمان محیط‌زیست خواهد بود.
- سامانه جامع پسماند که رو به توسعه است به‌عنوان بخشی از سیستم اطلاعات شرکت بورس تحت مدیریت سازمان محیط‌زیست قرار می‌گیرد.
- تأیید واریز کردن هزینه صدور مجوز توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست به حساب صندوق ملی محیط‌زیست

- توانمندسازی صندوق برای ایفای نقش کارگزار بورس
- تعیین ضرایب سهم خریدار و فروشنده و سقف مبلغ سهم هریک از آنها (این مورد با همکاری دفتر مدیریت پسماند انجام می‌شود- (در جدول فوق ضرایب و سقف مبلغ برای کالاهای غیر از کشاورزی اعلام شده است).
- نهایی کردن نحوه هزینه کرد درآمد

۲. وضع مالیات/عوارض محیط زیستی بر تبادل حامل‌های انرژی فسیلی

با توجه به اینکه مصرف جهانی انرژی در سال ۲۰۱۸ بشدت افزایش یافت و همراه با آن انتشار گاز CO₂ سیری صعودی بی‌سابقه‌ای را نشان داد که برخلاف موافقت‌نامه پاریس است، کاهش اساسی در انتشار گازهای گلخانه‌ای را ضروری کرده است. مصرف ناپایدار سوخت‌های فسیلی در ایران نیز بسیار آشکار است. هرچند اقداماتی اتخاذ شده اما هنوز جای کار زیادی باقی است. به هر صورت ایران نیز می‌بایست در راستای اقتصاد کم/بدون کربن پیش رود. برای دستیابی به اقتصاد کم یا بدون کربن، کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی بنیانی است. برای دست یافتن به این هدف بهره‌گیری از سه ابزار ضروریست: (۱) ایجاد و اشاعه فناوری‌های مرتبط در بخش‌های مختلف استفاده‌کننده از سوخت‌های فسیلی، هم از منظر کاهش مصرف و هم به لحاظ بهبود کیفیت سوخت‌های فسیلی؛ (۲) وضع مالیات‌ها و عوارض در بخش‌های مختلف به مقادیری که از طرق مختلف موجب کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی شود؛ (۳) ارتقای آگاهی که باعث تغییر رویکرد و رفتار شود و افراد، گروه‌ها و سازمان‌ها تا دستیابی به اقتصاد کم/بدون کربن تسهیل یابد. هرچند ایجاد و استفاده از فناوری‌های نوین برای کاهش مصرف و بهبود کیفیت سوخت‌های فسیلی در حال گسترش است اما موانع متعددی بر سر راه استفاده از آنها در سطوح فردی، گروهی، سازمانی و کلان وجود دارد که کاهش و رفع آن موانع را زمان‌بر می‌کند. اگرچه تغییر رویکرد و رفتار مؤثرترین و پایدارترین شیوه است اما زمان‌بر و هزینه‌بر می‌باشد.

برای افزایش کارایی و اثربخشی دو شیوه یادشده نیاز به تأمین بودجه قابل‌توجهی است. اخذ مالیات و عوارض، از یک‌سو، دو شیوه دیگر را تقویت می‌کند، و از سوی دیگر، اثربخشی مستقیم بر کاهش مصرف و بهبود کیفیت سوخت‌های فسیلی دارد. سیستم‌های خوب طراحی‌شده برای اخذ مالیات انرژی، شهروندان و سرمایه‌گذاران را به سمت استفاده از منابع انرژی پاک ترغیب می‌کند. بخشی از مالیات‌های مرتبط با سوخت‌های فسیلی عبارتند از: مالیات سبز در بخش حمل‌ونقل، مالیات بر میزان دوده‌های خروجی از آگروز اتومبیل‌ها، هواپیماها، قطارها و کشتی‌ها، مالیات بر میزان سوخت ناقص حاصل از نوع و عملکرد موتور وسیله نقلیه، مالیات بر حجم موتور و میزان سوخت مصرفی، مالیات بر نوع سوخت مصرفی و درجه کیفیت سوخت

مصرفی، مالیات سبز در بخش صنعت و معدن، مالیات بر میزان گازها و بخارات خروجی از دودکش کارخانجات و پالایشگاه‌ها.

با عنایت به مطالب شده و با در نظر گرفتن محدودیت اعتباری موجود، ضروریست عوارضی وضع گردد. با بررسی‌های انجام‌شده، بورس انرژی از بهترین منابع در این زمینه می‌باشد. بورس انرژی ایران یکی از بازارهای بورس ایران است که به منظور انجام معاملات حامل‌های انرژی با مجوز شورای عالی بورس و اوراق بهادار به عنوان چهارمین بورس رسمی کشور و تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار در سال ۱۳۹۱ تأسیس شد.

شرکت بورس انرژی ایران با هدف ساماندهی، پذیرش، نظارت و تسهیل انجام معاملات حامل‌های انرژی و اوراق بهادار مبتنی بر حامل‌های انرژی، فراهم آوردن دسترسی غیر تبعیض‌آمیز و منصفانه اعضا به بسترهای معاملاتی، همکاری و هماهنگی با نهادهای مالی، شرکت‌ها، سازمان‌ها و نهادهای متولی بازارهای انرژی از جمله وزارتخانه‌های نفت، نیرو و صنعت و معدن و تجارت و شرکت‌های ملی نفت ایران، ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، ملی صنایع پتروشیمی، توانیر، مدیریت شبکه برق ایران، مدیریت منابع آب ایران و سازمان حفاظت محیط‌زیست و همچنین انجام سایر وظایف محوله در اساسنامه شرکت، در ۱۳۹۱/۴/۱۷ با مجوز شورای عالی بورس و اوراق بهادار به‌عنوان چهارمین بورس رسمی کشور به‌صورت شرکت سهامی عام تأسیس شده و تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار فعالیت می‌نماید.

بورس انرژی ایران، به‌عنوان یک بورس کالایی، تشکلی خود انتظام است که امکان انجام معاملات حامل‌های انرژی (شامل نفت، گاز، برق و سایر حامل‌های انرژی) و اوراق بهادار مبتنی بر کالاهای مذکور در آن وجود دارد. در بورس انرژی ایران نیز مشابه سایر بورس‌ها، تعداد زیادی خریدار و فروشنده حضور دارد که با انجام داد و ستد در فضایی رقابتی، دستیابی به قیمت‌های تعادلی حامل‌های انرژی را میسر می‌سازند.

عرضه‌کنندگان عمده در بورس انرژی ایران شامل ۳۰ شرکت در حوزه نفت، گاز، پتروشیمی و سایر حامل‌های انرژی و ۲۲ شرکت در حوزه برق هستند.

چنانچه نسبتی حدود ۰/۲ درصد از کلیه معاملات در بورس انرژی صرف سرمایه‌گذاری و اعطای تسهیلات به‌منظور ایجاد نیروگاه‌های مبتنی بر انرژی‌های تجدیدپذیر شود، با در نظر گرفتن میزان معاملات انجام‌شده در سال ۱۴۰۰، حداقل اعتباری معادل ۳۰۰۰ میلیارد ریال خواهد بود.

موارد هزینه

اعتبار یادشده را می‌توان در اشکال زیر مورد استفاده قرار داد:

- سرمایه‌گذاری (مشترک) به‌منظور احداث نیروگاه‌های مبتنی بر انرژی‌های تجدیدپذیر.
- ارائه تسهیلات برای احداث نیروگاه‌های مبتنی بر انرژی‌های تجدیدپذیر.
- ارائه تسهیلات برای استفاده از پنل‌های خورشیدی روی بام ساختمان‌ها

- ارائه تسهیلات برای فناوری‌های کاهش‌دهنده مصرف سوخت فسیلی
- ارائه تسهیلات برای فناوری‌های کاهش‌دهنده خروجی‌های ناشی از مصرف سوخت فسیلی

اقدامات

- برآورد حجم معاملات بورس انرژی در حالت پوشش کامل
- تدوین گزارش توجیهی برای کسب موافقت دست‌اندرکاران اصلی
- انعقاد قرارداد با سازمان بورس انرژی به منظور دریافت عوارض محیط زیستی
- نهایی شدن فهرست اولویت فعالیت‌های مورد حمایت

۳. توسعه بازار انرژی‌های تجدید پذیر

ظرفیت برق تولیدی کشور حدود ۸۲ هزار مگاوات است اما کل ظرفیت نصب‌شده تجدیدپذیرها به ۱۰۰۰ مگاوات نمی‌رسد. دولت سیزدهم قصد دارد تا پایان سال ۱۴۰۴ به هدف احداث ۱۰ هزار مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر برسد، دستیابی به این هدف چندان هم دشوار به نظر نمی‌رسد.

با آن‌که سهم انرژی‌های تجدیدشونده در سطح جهان زیاد نیست، اما آمارها از افزایش ۲ درصدی اتکا به این نوع از انرژی‌ها حکایت می‌کند در دهه قبل سهم این نوع انرژی‌ها از کل انرژی‌های جهان تنها ۸ درصد بود. حالا شرایط به‌گونه‌ای شده که بعضی کشورها مانند کاستاریکا، دانمارک و ایسلند میزان قابل توجهی از انرژی موردنیاز خود را از منابع تجدیدپذیر از جمله انرژی خورشیدی تأمین می‌کنند. امروزه چین (۱۸ درصد)، ژاپن (۱۴ درصد)، آلمان و آمریکا (بیش از ۱۳ درصد) برای تأمین نیازهای انرژی خود به انرژی خورشیدی روی آورده‌اند تا از آلودگی ناشی از سوخت‌های فسیلی رها شوند، از پایان‌یافته منابع نفتی جهان نگران نباشند، نیازهای روزافزون خود به انرژی را پاسخ دهند و از برکات بی‌شمار این منبع برخوردار شوند.

با توجه به ویژگی جغرافیایی ایران، تابش خورشید به میزان بسیار زیادی در دسترس است و امکان ایجاد و تولید موارد زیر وجود دارد:

- نیروگاه حرارتی-خورشیدی
- تولید برق خورشیدی فتوولتاییک
- آبگرمکن‌های خورشیدی و حمام خورشیدی

- گرمایش و سرمایش ساختمان و تهویه مطبوع خورشیدی
  - یخچال خورشیدی
  - آب شیرین کن خورشیدی
  - خشک کن خورشیدی
  - اجاق‌های خورشیدی
  - کوره خورشیدی
- در ادامه به سه طرح با اولویت اشاره می‌شود.

۳.۱ سرمایه‌گذاری در ایجاد نیروگاه خورشیدی

سیاست‌های تولید برق از طریق انرژی‌های تجدیدشونده، بویژه انرژی خورشیدی، در حال گسترش و پیگیری است. اثرات منفی ناشی از سوخت‌های فسیلی از یک طرف، و تغییرات فناورانه بویژه در خودروها، آینده‌ای را نشان می‌دهد که سهم انرژی‌های تجدیدشونده رو به افزایش گذارده است. اگرچه در ایران استفاده از سوخت‌های فسیلی به دلیل ارزانی آن به صرفه می‌نماید اما سیاست‌های توسعه‌ای کشور حاکی از پذیرش روند جهانی برای افزایش سهم معنی‌دار انرژی‌های پاک در سبد سوخت مصرفی است.

با توجه به این مطلب صندوق ملی محیط‌زیست در نظر دارد در ایجاد نیروگاه خورشیدی سرمایه‌گذاری نماید. برای انجام این کار لازم است مطالعه‌ای درباره موارد زیر انجام شود.

- شناسایی نیروگاه‌های خورشیدی ایجادشده در کشور و در دست احداث
- بررسی هزینه-فایده انجام‌شده آن‌ها در سطح مطالعه و آنچه در عمل اتفاق افتاده است
- مشکلات بر سر راه
- تکنولوژی‌های جدیدی که مطرح هستند
- امکان استفاده از شرکت‌های دانش‌بنیان برای ارتقای بهره‌وری و افزایش سود

۳.۲ انرژی‌های تجدیدپذیر و توسعه روستایی

یکی از مسائل مهم در توسعه روستایی کشور ایجاد معیشت‌هایی است که از یک نظر جریان ترک روستا را کاهش دهد، و از سوی دیگر، فشار بر منابع محیطی را کمتر نماید تا فرصت لازم برای احیای محیط‌زیست فراهم شود. منابع معیشتی متعارف که در گزارشات مختلف مطرح می‌شود عبارتند از اکوتوریسم، صنایع دستی، غذاهای محلی هرچند هر یک از آن‌ها اثراتی دارد اما بسیار تابع شرایط است و به‌گونه‌ای ناپایدار. منبع مکمل

مهم دیگری که می‌تواند نقش معنی‌داری را در توسعه روستایی ایفا کند، تولید برق با استفاده از انرژی خورشیدی است.

بر اساس اطلاعات اولیه حدود ۲۱۷ روستا از پنل خورشیدی استفاده می‌کنند. یکی از آن‌ها روستای موفق در این زمینه روستای سی چانلو است. روستایی با پشت‌بام‌هایی که با پنل‌های خورشیدی پوشانده شده‌اند. سی‌چانلو حدود یک دهه است تمام برق موردنیاز خود را از خورشید می‌گیرد و روستاییان نه‌تنها پولی برای برق نمی‌دهند بلکه اضافه برق تولیدی‌شان را می‌توانند به وزارت نیرو بفروشند. گر چه خرید برق اضافه برای تمام روستاها اجرایی نشده است اما وزارت نیرو تصمیم دارد خرید تضمینی برق خورشیدی را به‌صورت جدی دنبال کند. قرار بوده تا پایان سال ۱۳۹۶ تعداد روستاهای خورشیدی به ۳۰۰ افزایش یابد. بخشی از روستاهایی که برق مصرفی‌شان را از انرژی خورشید تأمین می‌کنند، اتفاق ناگیز بوده‌اند. هزینه اتصال این روستاها به شبکه برق به دلایلی مثل صعب‌العبور بودن یا واقع شدن در نقاط کوهستانی بسیار بالاست و تأمین برق‌شان از روش‌های مرسوم و اتصال به شبکه برق حداقل ۵ برابر و در برخی موارد حتی ۹ برابر ایجاد نیروگاه‌های خورشیدی هزینه‌بردار است. همین موضوع موجب شده است که دولت برق روستاهای صعب‌العبور را از پنل‌های خورشیدی تأمین کند اما بخش دیگری از روستاییان می‌توانند به شبکه برق روستایی دسترسی داشته باشند و در صورت تمایل می‌توانند پنل‌ها را به صورت شخصی خریداری کرده و برق اضافه‌شان را به وزارت نیرو بفروشند.

با توجه به این مطلب صندوق ملی محیط‌زیست در نظر دارد در اشاعه پنل‌های خورشیدی در مناطق مستعد روستایی فعالیت نماید. برای انجام این کار لازم است مطالعه‌ای درباره موارد زیر انجام شود.

- شناسایی روستاهایی که در آن‌ها پنل‌های خورشیدی استفاده می‌شود.
- بازدید و بررسی هزینه-فایده انجام شده در سطح مطالعه و آنچه در عمل اتفاق افتاده است و شناسایی مشکلات آن‌ها
- تکنولوژی‌های جدیدی که مطرح هستند
- امکان استفاده از شرکت‌های دانش‌بنیان برای ارتقای بهره‌وری و افزایش سود
- امکان‌سنجی استفاده از انرژی خورشیدی در شیرین کردن آب. در این مورد معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در چند روستا شیرین کردن آب با استفاده از انرژی خورشیدی را به اجرا گذاشته است که ضروریست از تجربیات موجود استفاده شود.
- بررسی امکان ایجاد منابع معیشتی دیگر با استفاده از انرژی خورشیدی در روستاها

حامیان

وزارت نیرو، وزارت کشور، معاونت توسعه روستایی ریاست جمهوری، وزارت نفت، سازمان حفاظت محیط‌زیست، صندوق ملی محیط‌زیست، بانک‌ها و مؤسسات مالی، مراکز بین‌المللی

۳,۳. انرژی خورشیدی و تولید برق در ساختمان‌های شهری

از موارد توسعه انرژی پاک، تولید برق در ساختمان‌های شهری است. وجود پشت‌بام‌ها و حیاط‌ها در مجتمع‌های تجاری، مسکونی، دولتی و نظامی در شهرها فضاهای بالقوه‌ای هستند که قابلیت نصب پنل‌های خورشیدی را دارند. علیرغم اهمیت استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر، به‌ویژه انرژی خورشیدی، به‌منظور کاهش اثرات تغییر اقلیم و تقاضای روزافزون برای برق، ارزیابی جامعی برای تولید برق از طریق نصب پنل خورشیدی بر پشت بام ساختمان‌های شهری، اعم از مسکونی، تجاری و اداری، در ایران صورت نگرفته است.

تولید برق از طریق نصب پنل‌های خورشیدی روی ساختمان‌های شهری و روستایی در کشورهای مختلف مطالعه و اجرا شده است. برای نمونه در کشور اردن، مطالعه‌ای در این مورد بر روی ساختمان‌های آپارتمانی، خانه‌های معمولی و ویلاها در سه شهر و در قسمت‌های شمالی، مرکزی و جنوبی آن انجام شده است. با در نظر گرفتن شدت تابش، زاویه تابش، سل‌های خورشیدی برای هر منطقه و ساختمان میزان برق تولیدی برآورد شده است. اثرات استفاده از پنل‌های خورشیدی بر ساختمان‌های شهری عبارتند از:

- کاهش مصرف برق شبکه بویژه در ایام پیک مصرف
- کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای
- کاهش شکل‌گیری جزایر حرارتی شهری
- امکان فروش برق مازاد

۳,۳,۱ اقدامات

برای اجرای این پروژه، اقدامات زیر لازم است اجرا شود:

- بررسی و ارزیابی مطالعات و پروژه‌های انجام‌شده داخلی و خارجی
- انتخاب چند نوع ساختمان شهری، مسکونی شخصی، مجتمع، اداری، تجاری به‌منظور بررسی و امکان‌سنجی (هزینه-فایده) در چند نقطه جغرافیایی با شدت و مدت مختلف تابش خورشید
- در چه مساحتی از پشت‌بام، چه سطحی از پنل‌های خورشیدی را می‌توان نصب کرد
- میزان تولید برق

- نسبت به میزان مصرف برق از شبکه
- نسبت سطوح جاذب انرژی خورشیدی در سطح شهر، به طور مثال تهران
- هزینه و فایده
- صرفه جویی در سطوح خانوار، کلان...
- علاوه بر ارزیابی اثرات اقتصادی-اجتماعی در سطح خانوار و کلان، اثرات محیط زیستی شامل انتشار گازها و جزایر گرمایش شهری نیز بررسی می شود.

۳,۳,۲ حامیان پروژه

حامیان این پروژه وزارت نیرو، وزارت کشور، وزارت نفت، وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط زیست، صندوق ملی محیط زیست، بانکها و مؤسسات مالی و مراکز بین المللی می توانند باشند.

۴. توسعه ارتباطات بین المللی و جذب کمک ها

با توجه به تعدد مراکز و صندوق های محیط زیستی در سطح جهان، برقراری ارتباط با آنها به منظور تبادل امکانات و تجربیات لازم است. از منظر، صندوق رابطی بین آنها و سازمان حفاظت محیط زیست هم خواهد شد. برای این هدف فعالیت های زیر در نظر گرفته شده است.

۴,۱ معرفی صندوق ملی محیط زیست

- تهیه جزوه انگلیسی با استفاده از گزارش عملکرد صندوق (عقد قرارداد با مترجم)
- راه اندازی بخش انگلیسی سایت صندوق
- معرفی صندوق به مراکز بین المللی (یونپ، بنیاد سوکو آلمان و صندوق محیط زیستی کشورهای دیگر)

- شناسایی زمینه های همکاری

- انعقاد تفاهم نامه به منظور همکاری های مشخص

۴,۲ کسب نهاد معتبر برای صندوق اقلیم سبز (Green Climate Fund)

- تکمیل مدارک:

✓ فرم‌های جدید هیئت‌مدیره

✓ ترجمه رسمی قوانین و مقررات مرتبط

● ارسال مدارک برای NDA در سازمان حفاظت محیط‌زیست

۴.۳. ایجاد مرکز کاهش آلاینده‌های صنعتی در فرایند تولید

● تماس اولیه با برنامه عمران ملل متحد جهت ارتباط با اداره همکاری‌های جنوب-جنوب سازمان ملل.

● تدوین طرح پیشنهادی برای ارائه به برنامه عمران ملل متحد

● تهیه چارچوب همکاری با طرف‌های خارجی و نهایی کردن آن (سند همکاری)

● تدوین برنامه اجرایی ایجاد مرکز و اشاعه رویکرد پیشگیری از تولید آلاینده

● تأمین منابع برای اجرا

● شناسایی دست‌اندرکاران هم‌چون وزارت صمت برای مشارکت آن‌ها

پیوست ها

پیوست یک

معافیت‌های مالیاتی و مزایای خرید و فروش و پذیرش کالاها در بورس کالای ایران مزایای ساختاری

۱. معاملات در بورس کالا، متشکل و سازمان‌یافته، قانونمند، قابل نظارت، شفاف، عادلانه، رقابتی و کم‌هزینه است.
۲. در بورس کالا، امکان پوشش، توزیع و انتقال ریسک وجود دارد.
۳. در بورس کالا، کیفیت و کمیت کالا و مبلغ معامله و مدت معامله تضمین شده است.
۴. کشف قیمت در بورس کالا از طریق حراج حضوری و بصورت شفاف صورت گرفته و با حذف رانت باعث فساد زدایی از بازار معاملات می‌گردد.
۵. پذیرش کالا جهت فروش در بورس کالا منوط به داشتن استانداردهای اجباری برای آن کالا می‌باشد و از این راه کیفیت کالا در بورس تضمین می‌گردد.
۶. در بورس کالا، مبدأ کالا مشخص و تضمین شده است.
۷. در مقایسه با تشریفات مناقصات و مزایادات سرعت انجام معاملات در بورس کالا بسیار بالاتر بوده و جریان معاملات از امنیت کامل برخوردار است.
۸. در صورت بروز اختلاف میان طرفین معامله، بورس کالا دارای مراجع اختصاصی بررسی و رسیدگی به دعاوی بوده و سرعت رسیدگی به دعاوی مطرح شده در مقایسه با دادگاه‌های عادی بالاتر است.
۹. با استفاده از ابزارهای مالی مانند قراردادهای سلف و سلف استاندارد و ساز و کار اوراق بهادار مبتنی بر کالا، امکان تأمین مالی بنگاه‌ها از این طریق وجود دارد .
۱۰. حذف بخشی از هزینه‌های مرتبط با فروش و بازاریابی با توجه به وجود بازار مستقیم و بدون واسطه در بورس کالا
۱۱. وجود شفافیت در معاملات بورس کالا و حذف هرگونه عاملی که در حوزه فروش، منجر به ایجاد رانت خواهد شد.

مزایای مالیاتی

۱. طبق ماده (۶) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بر درآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بر درآمد شرکت‌هایی که سهام آن‌ها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود و پنج درصد (۵٪) از مالیات بر درآمد شرکت‌هایی که سهام آن‌ها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورس‌ها و یا بازارها حذف نشده‌اند با تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار بخشوده می‌شود. شرکت‌هایی که سهام آن‌ها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود

در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار می‌شوند.

۲. بر اساس تبصره ۱ ماده (۷) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چهارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آن‌ها از پرداخت مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۲/۳/۱۳۸۷ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آن‌ها و صدور و ابطال اوراق بهادار یادشده مالیاتی مطالبه نخواهد شد. (بنا بر اعلام معاونت حقوقی سازمان بورس و اوراق بهادار از آنجاکه شورایی بورس و اوراق بهادار، قراردادهای آتی و اوراق سلف استاندارد را به‌عنوان ابزار مالی جدید مورد تصویب قرار داده و ابزارهای مالی نیز اوراق بهادار موضوع بند ۲۴ ماده یک قانون بازار اوراق بهادار هستند، به‌تصریح تبصره یک ماده (۷) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، معاملات قراردادهای آتی و اوراق سلف استاندارد نیز از پرداخت مالیات معاف می‌باشد).

۳. بر اساس تبصره ۲ ماده (۷) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره ۱ این ماده به استثناء سود سهام و سهم شرکتها و سود گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوقها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یادشده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

۴. بر اساس ماده (۱۷) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، خرید و فروش کالاهای پذیرفته‌شده در بورس‌های کالایی که با رعایت مقررات حاکم بر آن بورس‌ها مورد دادوستد قرار می‌گیرند توسط وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی و عمومی و دستگاه‌های اجرایی نیاز به برگزاری مناقصه یا مزایده و تشریفات مربوط به آن‌ها ندارد.

۵. بر اساس ماده (۱۸) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، دولت مکلف است کالای پذیرفته‌شده در بورس را از نظام قیمت‌گذاری خارج نماید.

پیوست دو

اخذ مجوز کارگزاری بورس کالا

در ماه‌های اخیر با رونق گرفتن فعالیت‌ها در بورس بسیاری از افراد با توجه به مقدار درآمد و سود سرشار کارگزاری‌ها به اخذ مجوز کارگزاری می‌اندیشند. در این مقاله به شرایط اخذ مجوز کارگزاری بورس کالا می‌پردازیم:

شرایط احراز صلاحیت برای تأسیس کارگزاری بورس

طبق دستورالعمل صدور مجوز تأسیس و فعالیت کارگزاری در بورس یک سری امتیازات برای متقاضیان اخذ مجوز کارگزاری بورس کالا در نظر گرفته شده است. متقاضیان باید حداقل ۵۰ درصد از امتیازات لازم را کسب نمایند. بعد از محاسبه امتیازات، اسامی متقاضیان از بالاترین امتیاز به پایین مرتب می‌شود. اولویت صدور مجوز با کسانی است که بالاترین امتیازات را کسب کرده باشند. متقاضیان دریافت مجوز کارگزاری به دو گروه تقسیم می‌شوند:

۱. اشخاصی که خواهان تأسیس کارگزاری جدید هستند.
۲. اشخاصی که کارگزاری دارند اما مجوز دریافت نکرده‌اند.

امتیازات اخذ مجوز کارگزاری بورس کالا

نحوه امتیازدهی برای اخذ مجوز کارگزاری بورس برای اشخاصی که هم‌اکنون کارگزاری تأسیس کرده‌اند ولی مجوز ندارند و اشخاصی که می‌خواهند از ابتدا کارگزاری تأسیس کنند متفاوت است و از این‌رو جداگانه بررسی می‌شود.

امتیازات اخذ مجوز کارگزاری برای تأسیس کارگزاری جدید

امتیاز سرمایه متقاضی:

هر صد میلیون تومان سرمایه‌ی متقاضی برای تأسیس کارگزاری یک امتیاز محسوب می‌شود. حداقل سرمایه برای تأسیس کارگزاری دو میلیارد تومان است که دارای ۲۰ امتیاز می‌باشد. حداکثر امتیاز قابل کسب از آیتم سرمایه نیز ۳۰ است؛ یعنی به‌طور مثال سرمایه ۳ میلیارد تومانی تفاوتی با سرمایه ۹ میلیاردی از نظر امتیاز تأسیس ندارد.

امتیاز شخص متقاضی:

متقاضی تأسیس کارگزاری، اعم از حقیقی و حقوقی بر اساس ویژگی شخصی خود می‌تواند تا ۳۵ امتیاز کسب کند.

این ویژگی‌ها و امتیازات آن در پیوست شماره ۱ و ۲ دستورالعمل پیش‌گفته برشمارده شده‌اند.

امتیازات اخذ مجوز کارگزاری برای کارگزاری‌هایی که پیشتر تأسیس شده‌اند

امتیاز سرمایه متقاضی:

هر دویست میلیون تومان سرمایه‌ی متقاضی برای تأسیس کارگزاری یک امتیاز محسوب می‌شود. حداقل سرمایه برای تأسیس کارگزاری یک میلیارد تومان است که دارای ۵ امتیاز می‌باشد. حداکثر امتیاز قابل کسب از آئتم سرمایه نیز برای این گروه ۱۰ است؛ یعنی به‌طور مثال سرمایه ۲ میلیارد تومانی تفاوتی با سرمایه ۹ میلیاردی از نظر امتیاز تأسیس ندارد. امتیاز شعبه:

تأسیس هر شعبه معاملاتی بورس در شهرستان‌های غیر از تهران تا دو شعبه هر شعبه یک امتیاز و بیشتر هر شعبه سه امتیاز و تا سقف ۱۲ امتیاز دارد.

امتیاز پرسنل:

متقاضیان اخذ مجوز کارگزاری با استخدام و بکارگیری پرسنل دارای گواهینامه به ازای هر نفر ۲ امتیاز (تا سقف ۱۴ امتیاز) دریافت می‌کنند.

امتیاز تالار:

ایجاد هر تالار اختصاصی در تهران ۲ و در شهرستان‌ها ۴ (تا سقف ۱۰) امتیاز برای متقاضی به ارمغان می‌آورد. امتیاز سیستم:

کارآمدی سیستم‌های الکترونیکی داخلی و سرویس‌های اینترنتی کارگزاری می‌تواند حداکثر ۲۰ امتیاز جهت اخذ مجوز کسب کند.

امتیاز مجوزها:

اخذ انواع مجوز مانند سبد گردانی و معرف در مجموع تا سقف ۱۴ امتیاز خواهد داشت. گردش معاملات و تعداد مشتریان:

هر یک از این آئتم‌ها با نظر سازمان بورس می‌تواند تا سقف ۱۰ امتیاز را برای متقاضی به ارمغان آورد.

مهلت اخذ مجوز کارگزاری بورس کالا

امتیازبندی متقاضیان دریافت مجوز کارگزاری یک عامل حیاتی برای تعیین اولویت اعطای مجوز است. داوطلبان دریافت مجوز کارگزاری که پیش‌تر کارگزاری تأسیس کرده‌اند ۲ ماه از تاریخ ابلاغ مجوز فعالیت وقت دارند شرایط را برای راه‌اندازی عملی کارگزاری فراهم نمایند. این فرصت برای داوطلبانی که خواهان تأسیس کارگزاری جدید هستند ۴ ماه از تاریخ ابلاغ اولویت است.

اقدامات لازم برای تأسیس کارگزاری بورس کالا

بعد از اعلام اولویت برای متقاضیان تأسیس کارگزاری جدید و اعطای مجوز به کارگزاری‌های موجود ایشان باید موارد زیر را در مهلت‌های گفته‌شده در بالا فراهم آورند تا تأیید نهایی سازمان بورس اجازه فعالیت ایشان را صادر کند:

۱. تأسیس دفتر مرکزی (این دفتر باید لزوماً دارای کاربری اداری یا تجاری باشد)
۲. آماده‌سازی بخش سفارش مشتریان (و آموزش پرسنل بدین منظور)
۳. ایجاد بخش معاملات و استخدام دو فرد آموزش‌دیده به‌عنوان مسئول معاملات و مسئول معامله‌گر
۴. آماده‌سازی بخش امور مالی
۵. عضویت در کانون کارگزاران
۶. تدوین سیستم ثبت و نگهداری حساب‌ها
۷. طراحی سیستم حسابداری شرکت
۸. تهیه تجهیزات اداری لازم برای کارگزاری